

**Florences Deklarācija
par Mantojumu un Ainavu kā Cilvēces Vērtībām (2014)**

**Deklarācija par principiem un ieteikumiem par kultūras mantojuma un ainavu vērtību, lai veicinātu
miermīlīgas un demokrātiskas sabiedrības**

Preambula

Vairāk kā 1,650 dalībnieku no 94 valstīm pulcējās Florencē no 2014.gada 9.-14.novembrim Starptautiskās pieminekļu un ievērojamu vietu aizsardzības padomes (ICOMOS) 18. Ģenerālajā Asamblejā. 1300 tehniskie priekšlikumi un apmaiņa starp kultūras mantojuma speciālistiem vainagojās ar sekojošo **Deklarāciju par principiem un ieteikumiem par kultūras mantojuma un ainavu vērtību, lai veicinātu miermīlīgu un demokrātisku sabiedrības pastāvēšanu**. Visiem indivīdiem un kopienām ir tiesības gūt labumu no kultūras mantojuma un ainavas, tāpat kā tām ir pienākums saglabāt to autentiskumu un kultūras dažādību kā cilvēktiesības. Šī deklarācija mudina uz dziļām pārdomām par kultūras mantojuma pārvaldības ētiku un praksi risinātu problēmas, ar kurām saskaras pašreizējās un turpmākās paaudzes. ICOMOS var vadīt šo procesu, pateicoties visaptverošam redzējumam par harmonisku attīstību, kas vērsts uz kultūras mantojuma potenciālu kā liecību par mieru un vienotību.

2014.gadā ICOMOS atzīmēja savu 18. Ģenerālo Asambleju un Zinātnisko Simpoziju, kas veltīts tēmai "Kultūras Mantojums un Ainava kā Cilvēces Vērtības". Šī deklarācija atspoguļo ICOMOS mērķus un tās sadarbību ar UNESCO, apzinot materiālās un nemateriālās vērtības, kas saistītas ar Pasaules Mantojuma vietām, un apvieno organizācijas speciālistu zināšanas. Diskusijās, kas norisinājās Florences Simpozijā, tika ierosināts, ka ievērojamas vietas novērtēšana par Pasaules Mantojumu ir uzskatāma par ētisku apņemšanos aizsargāt un respektēt cilvēces "vērtības", lai aizsargātu vietas¹ būtību un cilvēku identitāti, un uzlabotu dzīves kvalitāti.

Arī Venēcijas hartas 50 gadu un Nara Dokumenta 20 gadu atzīmēšana ICOMOS kopienai ir neparasts notikums. Tādējādi mēs godinām gan mūsu pašu dibināšanas aktu, demonstrējot tā potenciālu, gan arī galveno dokumentu, kas izriet no daudzām zinātniskām un filozofiskām debatēm par autentiskumu², kas ir veicinājis kultūras daudzveidības izpaušmi³. Reaģējot uz mūsdienu izaicinājumiem, 2014.gada Simpozija galvenais mērķis bija veicināt dažādu kultūru cilvēku līdzdalību, un virzīties uz priekšu, definējot principus, stratēģijas, standartus un praksi, kas var veicināt gan kultūras mantojuma cilvēces vērtību atzīšanu, gan aizsargāt un veicināt kultūru dažādību, strādājot kopā, lai attīstītu nepieciešamo organizatorisko struktūru un prasmes⁴. Šie principi ir labi izteikti iepriekšējos starptautiskos dokumentos⁵ un dibināšanas hartās par cilvēktiesību un kultūras mantojuma nodrošināšanu un aizsargāšanu⁶.

ICOMOS uzlūko Simpozija tēmu ilgspējīgas attīstības kontekstā (ANO Ilgtspējīgas Attīstības Mērķi), kompensējot zaudēto iespēju, ko radījusi kultūras izslēgšana no ANO Tūkstošgades Attīstības Mērķiem. UNESCO jau strādā šajā sakarā veicot iemaksas Post-2015 Attīstības Programmā, kas 2014.gada oktobrī tika apspriests Florencē⁷. ICOMOS, kopā ar dažām no pasaules lielākajām kultūras,

¹ ICOMOS, *Deklarācija par vietas būtību* (Kvebeka, 2008)

² ICOMOS, *Nara+20: Par mantojuma praksi, kultūras vērtībām un autentiskuma konceptu* (2014)

³ UNESCO, *Konvencija par Kultūras Izpaušmju Daudzveidības Aizsardzību un Veicināšanu* (Parīze, 2005)

⁴ ICOMOS, *Mantojums kā attīstības veicinātājs* (Parīzes Deklarācija, 2011)

⁵ Hangzhou deklarācija, *Kultūras Centrālā Vieta Ilgtspējīgas Attīstības Politikā* (2013).

UNESCO, *Rekomendācijas par Vēsturisko Urbāno Ainavu* (2011).

Barbadosas deklarācija - *Vispasaules Konference par Mazo Salu Jaunattīstības Valstu Ilgtspējīgu Attīstību* (1994).

⁶ Eiropas Padomes Vispārējā Konvencija par Kultūras Mantojuma Vērtību Sabiedrībai (2005), kas pazīstama kā Faro deklarācija. To atzīst UNESCO bažas, ka "... tiesības attiecībā uz kultūras mantojumu ir raksturīgas tiesībām piedalīties kultūras dzīvē, kuras noteiktas Vispārējā Cilvēktiesību deklarācijā".

⁷ UNESCO, *Dichiarazione di Firenze 4 Ottobre 2014 " Cultura, creatività e sviluppo sostenibile. Ricerca, innovazione, opportunità"*, *Terzo Forum Mondiale dell'UNESCO sulla Cultura e le Industrie Culturali* (2014).

starpvaldību un nevalstiskajām organizācijām, ir apspriedusi šos jautājumus, prezentējot viedokļus Simpozijā.

Simpozija Deklarācija

ICOMOS 2014.gada Florences Deklarācija veicina plašas debates, kas ļauj ICOMOS sniegt ieskatu ilgtspējīgas, harmoniskas starpkultūru attīstības veicināšanā, izvirzot cilvēkus tādu kultūras debašu centrā, kurās kultūru daudzveidība ir izteikta caur mantojuma un ainavu vērtībām.

Mēs atzīstam mūsu atbildību par kultūras pilnīgu integrēšanu sabiedrībā un nepieciešamību pēc kopīgiem rīkiem, ko var izmantot, lai tulkotu ICOMOS ētiskās apņemšanās katrā konkrētajā pasākumā. Mēs apzināmies ICOMOS biedru atbildību aktīvi sadarboties, izstrādājot rezolūcijas, dokumentus un konvencijas, lai uzlabotu dzīves kvalitāti caur pasaules kultūras mantojuma pārvaldību, radot kopīgus tehniskos resursus, kas veicina integrāciju un kultūru mijiedarbību.

Mēs atzīstam, ka ainavas ir mantojuma neatņemama daļa, jo tās ir iepriekšējo paaudžu dzīvojošas atmiņas, un var nodrošināt materiālu un nemateriālu savienošanos ar nākamajām paaudzēm. Kultūras mantojums un ainava ir nozīmīgi kopienas identitātei un ir jāsauglabā, izmantojot tradicionālās metodes un zināšanas, kas arī nodrošina bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu. Ainavas pašlaik saskaras ar negaidītiem draudiem, kas jānovērš, izmantojot jaunas pieejas, lai nodrošinātu saikni starp kultūras un dabas mantojumu, daloties praktiskajā pieredzē. Nepieciešama pieeja, kas balstīta uz cilvēktiesību aizsardzību, jauno un tradicionālo zināšanu, kā arī vietējās pārvaldības stiprināšanu.

18. Ģenerālās Asamblejas dalībnieki šo Deklarāciju adresē starpvaldību organizācijām, nacionālajām struktūrām, un citām organizācijām, un speciālistiem, iesakot šādas darbības:

1 – Daloties un piedzīvojot kopienas identitāti caur tūrismu un interpretāciju

1.1 Daloties ar kopienas identitāti: iespējas atbalstīt kopienas un apmeklētājus

- a. Kopienas identitāte reti ir vienvēidīga vai statiska, tā ir dzīva, pastāvīgi attīstībā, pateicoties pagātnes un tagadnes saspēlei tā brīža ģeopolitisko apstākļu kontekstā. Visā pasaulē pretējas – un bieži vien konfliktējošas – kopienas identitātes tiek izteiktas (un var tikt veidotas negatīvi vai pozitīvi) caur darbību klāstu un piedāvātajiem pakalpojumiem, kas tiek sniegti kultūras mantojuma tūrisma galamērķos, kurus paredzēts izmantot ekonomiskiem, sociāliem un kultūras ieguvumiem.
- b. Kopienas iesaistīšanās tūrismā caur pakalpojumu sniegšanu, uzņēmējdarbību, kultūras ražošanu vai brīvprātīgo aktivitātēm var palīdzēt novērtēt tās kultūras mantojumu un radīt (kapacitātes veidošanas atbalstītas) iespējas pozitīvā veidā veicināt iedzīvotāju kopienas daudzveidīgās identitātes.
- c. Kopienas tradīcijas – festivāli, dejas un kulinārijas tradīcijas, kas tiek dalītas ar apmeklētājiem, laika gaitā nedaudz mainās, un var novest pie tā, ka tiek pasliktināta pieredze gan iedzīvotājiem, gan apmeklētājiem. Kopienai ar labi attīstītu kultūras izpratni un spēju identificēt unikālas kultūras vērtības savā kopienā ir jāpiemīt tādām pilnvarotām statusam, lai aizsargātu integritāti, autentiskumu un nepārtrauktību konkrētajā sabiedrībā atzītajam kultūras mantojumam.
- d. Kopienas iesaistīšanās kultūras mantojuma ievērojamās vietās, ko skārušas katastrofas un konflikti, sniedz dziedināšanas un samierināšanās iespējas. Saskaņoties ar sāpīgām atmiņām, atjaunojot savu dzīves ritmu, kopienas ainavā saglabā vai izveido fiziskus memoriālus, fiksējot 'noziegumu pret cilvēci' vai katastrofu postījumu psiholoģisko kaitējumu, ņemot vērā zaudēto cilvēku dzīvības. Savukārt, kā apmeklētāju piesaistes objektiem, rodas iespējas dažādām interpretācijām un nepārtrauktam dialogam ar tūristiem.
- e. Pieaugošas zināšanas un izpratne par kultūras mantojuma vietu – gan materiālu, gannemateriālu - vietējās sabiedrības un viesu starpā veicina jēgpilnu starpkultūru dialogu, personīgā līmenī raisa cieņu pret kultūras atšķirībām un uzlabo tūristu pieredzes kvalitāti, kas saistīta ar ceļošanu kā izziņas procesu. Tas ir pamats miermīlīgai līdzaspastāvēšanai.

1.2 Kultūras mijiedarbība un komunikācija: uzkrāt zināšanas un mainīt priekšstatus caur pieredzi

- a. Ilgtspējīga saglabāšana un nemateriālā kultūras mantojuma aizsardzība vietējā tūrisma kontekstā var tikt panākta tikai veicinot informētību, padziļinātas zināšanas un izpratni vietējās kopienās par to mantojuma nozīmīgumu un daudzveidīgajām ietekmēm, kas savienojušās, lai radītu – un turpinātu radīt - unikālu kultūru.
- b. Audzējot starppaaudžu kapacitāti vietējās kopienas pārstāvju, īpaši jauniešu, vidū, sniegtajam atbalstam to iesaistē ar mantojumu un tā iztulkošanā, un veiksmīgā komunikācijā ar apmeklētājiem, ir divkārtš ieguvums, gan uzlabojot apmeklētāju pieredzi, gan stiprinot savu pašapziņu un identitāti.
- c. Divvirzienu komunikācija starp apmeklētājiem un kopienām var arī veicināt ziņkārību, tā pieļauj vairākas interpretācijas (kad atbilstoši), kā arī ļauj saimniekiem stāstīt savus stāstus savā personīgā veidā.
- d. Kopienas bāzēta tūrisma attīstība reagē uz apmeklētāju gaidām pēc personalizētākām un dzīvi uzlabojošām pieredzēm. Vietējā tūrisma sadarbības un ētikas tīkli veicina specializēto tūrisma, kur apmeklētāju aktīvas līdzdalības centrā ir kultūras mijiedarbība.
- e. Kultūras mantojuma autentiska, visaptveroša un padziļināta, pieredze ir galvenā sastāvdaļa starpkultūru dialogam, kas noris caur tūrisma, un tas ir svarīgs elements kopienas diasporas, kā apmeklētāju, sasaistei no jauna ar savu pagātņi.
- f. Kultūras pasākumi ir daudzu kopienu stratēģiskie līdzekļi tūrisma piesaistē. Dalīšanās un līdzsvara uzlabošana starp kopējām zināšanām, bēdām un prieku caur rūpīgi strukturētu integrējošu pieeju vietējiem rituāli – reliģiskiem vai laicīgiem – un izklaidi caur kultūras festivāliem var, ja labi pārvaldīti, pakāpeniski novest pie plašākām teritorijām.

1.3. Kultūras vietas: atrast pamatu kultūras mantojuma attīstībai

- a. Fiziskās vides plānošanas radošie risinājumi var novest līdz dziļākām simbiotiskām attiecībām, kur ir vieta gan apmeklētājiem, gan kopienām. Kultūras koridori, piemēram, var izcelt vēsturiskās izpētes un kultūras nozīmības vērtību ar tradicionālo ceļu jutīgo atjaunošanu.
- b. Piekļuve kultūras mantojuma vietām tūrisma galamērķos pieprasa daudzlīmeņu pieeju plānošanā un interpretācijā, lai tā būtu efektīva. Fiziskā, intelektuālā, emocionālā un ekonomiskā pieeja ir jāsaskaņo ar izstrādātajām stratēģijām interpretācijai plānošanā un kvalitātes nodrošināšanas mehānismiem.
- c. Radošās vietas – virtuālās un reālās – ir atkarīgas no attiecībām starp kustamo un nekustamo kultūras mantojumu. Ātri gaistošas atmiņas pašas par sevi ir neatņemama apmeklētāju pieredzes sastāvdaļa un ir jāatrod jaunas metodes to saglabāšanai un veicināšanai nākotnē.
- d. Kopienas saskaņoti vadītās kultūras tūrisma attīstības stratēģijas ir atkarīgas no tā, ka tiek atzīta nozīmīga saikne starp vietām un dinamiskām kultūras tradīcijām.
- e. Pārvaldība, kas saistīta ar tūristu galamērķos esošu kultūras mantojuma vietu nodrošināšanu, aizsargāšanu un apsaimniekošanu, pieprasa visaptverošus kompleksus ar integrētiem plāniem, politikām, noteikumiem un praksēm, kas aptver, bet neaprobežojas ar saglabāšanas plānošanu.
- f. Integrēta telpiskā un tūrisma plānošana var: veicināt kopienu lomu; noteikt kārtību kvalitatīvu kultūras produktu un kultūras mantojuma pieredzes līdzradīšanai; atbalstīt inovācijas un pielāgošanos mainīgām prioritātēm visās pasaules tūrisma un mantojuma nozarēs konkrētā vietā un konkrētā laikā, tādējādi stiprinot kopienas identitāti.

2 - Ainava kā kultūras dzīvesvieta

2.1 Kopienā balstīta pieeja

- a. Ainavas koncepts, gan pilsētvides, gan lauku, arvien vairāk kļūst par jaunu paradigmu harmoniskai attīstībai, kas nodrošina veidu, kā integrēt ekonomiskus, sociālus un vides procesus.
- b. Pastāv dažādas attiecības starp pilsētvides un lauku ainavām, kas attiecas uz kultūras, sociālekonomiskiem vai vides procesiem, kā arī iedzīvotāju labklājību.
- c. Vietējo kopienu iesaiste, atzīšana un cieņa pret to kultūras mantojumu, kā arī inovatīvas un tradicionālas prakses var palīdzēt efektīvi pārvaldīt un pārvaldīt daudzfunkcionālas vides, kalpojot to vietējai izaugsmei un piemērošanās spējai.

2.2 Ainava kā kultūras un dabas sajaukums

- a. Kultūras ainavas nevajag interpretēt tikai kā saglabāšanas rajonus, bet arī kā vietas, kur var tikt piemērotas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas.
- b. Daudzās ainavās tādi koncepti kā „dabisks” un „kultūras” ir zaudējuši daudz no to nozīmes un tiek aizstāti ar biokulturālu izpratni, kad cilvēki nosaka un saglabā ne tikai apdzīvotas vietas un lauksaimniecību, bet arī sugas un biotopus.
- c. Ir pienācis laiks apstrīdēt mākslīgo nošķirumu starp saglabāšanu un inovāciju, uzlūkojot kultūras ainavas kā mācībstundas, no kurām jāmacās jauni ekonomiskās attīstības modeļi, risinājumi klimata izmaiņām, riska pārvaldība, biodaudzveidības saglabāšana cilvēku labklājības veicināšanai.

2.3 Ainava kā izaugsmes dzinējspēks

- a. Lai gūtu labāku priekšstatu par iespējami starp bioloģisko un kultūras daudzveidību ainavas līmenī un tās ietekmi uz iztikas līdzekļiem un labklājību, ir nepieciešami turpmāki starpdisciplīnu un transdisciplīnu pētījumi.
- b. Nepieciešams pārvarēt būtiskās intelektuālās atšķirības starp dabaszinātnēm un sociālajām zinātnēm, kā arī humanitārām nozarēm. Plaša mēroga sadarbība starp šīm disciplīnām ir vajadzīga, lai attīstītu jaunus rīkus ainavas plānošanai, pārvaldībai un saglabāšanai.
- c. Sabiedrības informētība un politiskā darbība ir nepieciešamas, lai efektīvi īstenotu uz kultūras ainavu attiecināmās nacionālās un starptautiskās saistības.

3 – Ilgstspējība, izmantojot tradicionālās zināšanas

3.1 Ikdienas dzīves kvalitāte, ko rada tradicionālās zināšanas

- a. Jāveicina izpēte un apzināšanās, ko rada tradicionālo zināšanu sistēmas loma attīstībai, kas balstīta uz to, kas ir saņemts no iepriekšējām paaudzēm.
- b. Jāatzīst identitāšu, sociālās kohēzijas, kopienas iesaistes un dzīves kvalitātes nozīmīgums, ko rada tradicionālās zināšanas.
- c. Nepieciešami turpmāki pētījumi par nozīmi, simbolismu un rituāliem, kas attiecas uz tradicionālām tehnikām un procedūrām.
- d. Jāidentificē tradicionālās sistēmas, ko uztur kopienas attiecībā uz labklājību, uzturu un dzīvesveidu.
- e. Nepieciešams atbalsts to vietējo kopienu un iezemiešu tiesībām, kas ir tradicionālo un iezemiešu zināšanu, un sistēmu uzturētāji.

3.2 Tradicionālo zināšanu un prakšu vērtība kā līdzsvarotu tehnoloģisko, inovatīvo attīstības programmu un ilgtspējīgas attīstības pamats

- a. Jāuzlabo zināšanas par tradicionālām sistēmām, lai veicinātu jaunu tehnoloģisko paradigmu.
- b. Jāveido tradicionālo zināšanu tipoloģijas identifikācijas sistēma, kā arī gadījumu izpēti un labāko prakšu datubāze.
- c. Jāveicina tradicionālo un moderno tehnoloģiju līdzsvarota izmantošana, izmantojot visaptverošu, nedestruktīvu un ilgtspējīgu pieeju.

3.3 Cieņa pret vietām un lēmumu procesiem, kas aizsargā kopienas un cilvēkus

- a. Jāizstrādā metodes tradicionālo zināšanu aizsardzībai, ko var piemērot indivīdi, kopienas, tradicionālo metožu izplatītāji un novatori.
- b. Jāveicina elastīgas tradicionālās metodes, tāpat kā to izmantošana ikvienā valstī, lai risinātu globālus izaicinājumus un riskus - tādus kā klimata pārmaiņas, dabas katastrofas, migrācija un nabadzība. Identificēt elastīgas tehnoloģijas un veicināt tradicionālo zināšanu pielietojumu, lai panāktu enerģijas efektivitāti un samazinātu CO2 emisiju.
- c. Jāveicina apzinīga kolektīvā reakcija un līdzdalība katastrofu novēršanas pasākumos, lai labāk aizsargātu tās mantojuma ievērojamas vietas un īpašumus, kas pakļauti lielākam dabiskam un cilvēku darbības riskam.
- d. Jāveicina komunikācija un interpretācija, lai radītu ilgtspējīgu politiku un programmas, ko atbalsta izglītības sistēmas un likumdošana.

4 – Kopienas veicināta saglabāšana un vietējais pilnvarojums

4.1 Kopienas iesaiste mantojuma stiprināšanā

- a. Jāatpazīst saikne starp kopienām un mantojumu, respektējot kopienu tiesības identificēt vērtības un zināšanu sistēmas, ko iemieso to mantojums. Mantojuma vietām, vai tās ir ievērojamas vietas vai ainavas, ar tām saistītās dažādās kopienas var būt piešķirušas dažādu vērtību, un vērtības identificēšanā ir jāņem vērā ikviena grupa.
- b. Jāizveido dažādu līmeņu sadarbības tīkli starp vairākām ieinteresētajām pusēm, lai risinātu ar mantojumu saistītus jautājumus un radītu jaunas vērtību ķēdes, izmantojot inovatīvu sinerģiju.
- c. Jāizmanto dinamiski, elastīgi, iekļaujoši un integrēti iesaistes procesi, lai sasniegtu kultūras mantojuma saglabāšanas programmu ilglaicīgu sociālo ietekmi.

4.2 „No apakšas uz augšu” pieeja efektīvai saglabāšanai un mantojuma pārvaldībai

- a. Ir svarīgi radīt kopienām aktīvu lomu formālajās plānošanas/pārvaldības sistēmās, sniedzot kopienām balsi saglabāšanas lēmumu pieņemšanas procesos.
- b. Jāatzīst, ka mantojuma profesionāļu loma ir sniegt tehniska rakstura padomus kopienu vadītās saglabāšanas iniciatīvās un būt veicinātājam, kad sabiedrības iesaiste ar savu mantojumu ir sadrumstalota.
- c. Jāatjauno ‘cilvēces’ attīstības mērogs kā pamats radošām „no apakšas uz augšu” pieejām.

4.3 Mantojuma saglabāšanas un ilgtspējīgas vietējās socio-ekonomiskās attīstības sasaiste

- a. Mantojuma saglabāšanai jākalpo ilgtspējīgas attīstības mērķiem.
- b. Jāveicina labas prakses (pamatojoties uz izmērāmiem pierādījumiem), kas ir saistītas ar mantojuma ieguldījumu labklājības, sociālās kohēzijas un ilgtspējīgas ekonomikas attīstībā.
- c. Jāizmanto inovatīvas pieejas un instrumenti, piemēram, kolektīvā finansēšana, kas var rosināt aktīvu lomu kopienu sadarbībā, pārveidojot vēlamās nākotnes vīzijas par realitāti.

5 – Jaunie rīki saglabāšanas praksei

5.1. Kultūras mantojumu mērķiem ir jāveicina jauno instrumentu attīstība, nevis otrādi, lai tie varētu konsolidēt kultūras mantojuma atpazīstamību

- a. Jaunajiem rīkiem un tehnoloģijām, kā līdzekļiem nevis mērķiem, jāatbalsta saglabāšanas procesa dažādie soļi, veicinot kultūras mantojuma lomu cilvēktiesību ievērošanā.
- b. Jāizstrādā pamatnostādnes un tīkli, un ar tiem kopīgi jādalās teorētiskiem un metodoloģiskiem mērķiem, un programmām, lai nodrošinātu saglabāšanas prakses autentiskumu.
- c. Sadarbojoties, jāizstrādā pamatnostādnes starpdisciplīnu pētniecībai (ieskaitot tos, kas saistīti ar finansēšanas politiku), lai aizpildītu robus - tehnoloģiskos, bet vispirms kultūras - starp tehnoloģiju speciālistiem un mantojuma praktizētājiem, starp pārvaldītājiem un informācijas lietotājiem.

5.2. Veicināt jaunas tehnoloģijas, kas ir pieejamas un atvērtas dalītai kultūras izaugsmei

- a. Jārespektē vietējas un tradicionālas zināšanas, lai nodrošinātu godīgu un auglīgu līdzsvaru starp kultūrām, zināšanām, materiāliem, tradicionālām un inovatīvām tehnoloģijām.
- b. Jāatzīst nevalstisko organizāciju galvenā nozīme stratēģiskajā partnerībā, lai tiktu uzlaboti saglabāšanas rezultāti.
- c. Jāapvieno platformas un rīki zināšanu izplatīšanai un ar tiem jādalās, lai pārvarētu kultūras un sociālo nevienlīdzību.
- d. Caur profesionālo kopienu debatēm un diskusijām ir jānotiek aktīvam ieguldījumam saglabāšanas procesu labākās prakses apmaiņā, vienlaikus cenšoties izvairīties no šādu centienu dublēšanās.

5.3. Veicināt sadarbības standartizāciju un procedūras un rīku vienkāršošanu

- a. Jāattīsta starptautiski atzīti un piemērojami rīki, lai nodrošinātu precizitāti, uzticamību un rezultātu pārbaudāmību, un nodrošinātu salīdzinošās analīzes iespēju gan ģeogrāfiski, gan laikā.
- b. Jāpiešķir prioritāte lietotājam draudzīgām un zemu izmaksu tehnoloģijām, lai nodrošinātu tādas līdzekļus, ko var izmantot kultūras mantojuma dokumentēšanai, saglabāšanai un uzraudzībai.

- c. Tiešsaistes rīkkopa un atvērta koda platformas jāizstrādā kā prioritāte, lai nodrošinātu piekļuvi standartiem un procedūrām kultūras mantojuma saglabāšanas praksei demokrātiskā ceļā.
- d. Jānodrošina, ka tehnoloģiju izmantošana kultūras mantojumam ir atbilstoša skaidri definētiem mērķiem, izvairoties no riska progresēt tikai tehnoloģiskajā sektorā, neuzlabojot saglabāšanas praksi.

Florence, 2014.gada 14.novembris